

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI VA MAKTAB DASTURIDAGI IZCHILLIK

Nizomiy nomidagi TDPU, Maktabgacha ta'lim fakulteti.
Mualliflar: N.M. Kayumova, F. Sattorova, M. Xayrullayeva

Annotatsiya: Maktabgacha ta'lim tashkilotlari va maktab dasturi o'rtasidagi izchillik bolalarning ta'lim olish jarayonini soddalashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim va maktab bosqichlari o'rtasidagi bog'liqlik, metodologik muvofiqlik hamda izchillikni ta'minlash usullari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, maktab dasturi, izchillik, pedagogika, o'quv jarayoni, metodologiya.

Kirish: Ta'lim tizimining samaradorligi uning barcha bosqichlari o'rtasidagi izchillik darajasi bilan bevosita bog'liq. Maktabgacha ta'lim va boshlang'ich maktab dasturlari orasidagi muvofiqlik bolaning ta'limga moslashuvini osonlashtiradi. Shu sababli, ushbu bosqichlarni uyg'unlashtirish, metodik jihatdan bog'lash muhim hisoblanadi.

Maktabgacha Ta'lim va Maktab Dasturi Izchilligining Muhim Jihatlar

1. **Ta'lim mazmunining uzluksizligi** – bolalar maktabgacha ta'limda o'zlashtirgan bilim va ko'nikmalarini maktabda samarali qo'llay olishlari uchun o'quv dasturlarini bog'lash muhim.
2. **Psixologik moslashuv** – maktabgacha ta'lim va maktab oralig'ida farzandlarning psixologik moslashuviga e'tibor qaratish lozim.
3. **O'quv jarayoni davomiyligi** – bolalarning ilgari o'zlashtirgan tushuncha va ko'nikmalari maktab ta'limida mukammal rivojlantirilishi lozim.
4. **O'qituvchi va tarbiyachilar o'rtasidagi hamkorlik** – ta'limning uzluksizligini ta'minlash uchun maktabgacha ta'lim muassasalari pedagoglari va boshlang'ich sinf o'qituvchilari hamkorligi zarur.

Izchillikni Ta'minlash Bo'yicha Metodik Yondashuvlar

- **Integratsiyalashgan ta'lim dasturlarini joriy etish** – maktabgacha ta'lim va boshlang'ich maktab o'quv dasturlarini uyg'unlashtirish.
- **Bosqichma-bosqich o'quv uslublari qo'llash** – bolalarning intellektual va psixologik rivojlanishini hisobga olgan holda dars mashg'ulotlarini rejalashtirish.
- **Ota-onalarni ta'lim jarayoniga jalb etish** – maktabgacha ta'lim va maktab dasturlarining bog'liqligini tushuntirish orqali ota-onalarni faol ishtirok etishga undash.

- **Tarbiyachilar va o'qituvchilar uchun maxsus seminarlar** – pedagoglarning o'zaro tajriba almashishiga sharoit yaratish.

Xalqaro Tajriba Jahon tajribasidan kelib chiqib, maktabgacha ta'lim va maktab dasturlarining uzluksizligini ta'minlash bo'yicha turli strategiyalar ishlab chiqilgan. Masalan, Finlyandiyada ta'lim bosqichlari o'rtasidagi uzluksizlik maxsus dasturlar orqali amalga oshiriladi, Germaniyada esa o'qituvchilar va tarbiyachilar o'zaro muntazam hamkorlikda ishlaydi. Bu esa bolalarning maktabga o'tish jarayonini yengillashtiradi.

Xulosa va Tavsiyalar Maktabgacha ta'lim tashkilotlari va maktab dasturi o'rtasidagi uzviy bog'liqlik bolalarning ta'lim olish jarayonini samarali tashkil etishning asosiy omillaridan biridir. O'quv dasturlarini integratsiyalash, metodik hamkorlikni kuchaytirish va psixologik moslashuvga e'tibor qaratish orqali bu jarayon yanada takomillashtirilishi mumkin.

Foydalanilgan Adabiyotlar

1. Kayumova, N. M. (2022, noyabr). Maktabgacha ta'lim muassasasi direktori faoliyatining funksional mas'uliyatlari. "Ilmiy taraqqiyot davri" xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari, 1(3), 102-107-betlar.
2. Kayumova, N. M., & Roziyeva, M. M. Oilaning milliy merosdagi xalq pedagogikasidagi axloqiy va ma'naviy ta'limdagi roli. "Uchinchi Renessans davrida maktabgacha ta'lim va tarbiyaning roli" ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari, 102-104-betlar.
3. Kayumova, N. M., & Bazarbayeva, Z. O. (2023, oktabr). Bolalar nutqi psixologik va pedagogik muammo sifatida. "Fan, amaliyot va ta'limdagi innovatsion tendensiyalar" xalqaro ilmiy konferensiyasi materiallari, 2(8), 68-73-betlar.
5. Kayumova, N. M. (2023). Maktabgacha ta'lim muassasalari va oilada milliy qadriyatlar ruhida bolalarni tarbiyalash. Zamonaviy ilmiy tadqiqotlar xalqaro ilmiy jurnali, 1(6), 33-38-betlar.
6. Kayumova, N. M., & Turg'unova, M. R. (2023, yanvar). "Birinch qadam" davlat ta'lim dasturi maktabgacha ta'lim muassasalarida ta'limiy jarayonlarni tashkil etishda. Xalqaro konferensiyalar, 1(2), 609-612-betlar.
7. Kayumova, N. M., & Turg'unova, M. R. (2023, yanvar). Pedagoglarning malaka va mahorati orqali maktabgacha ta'lim sifatini oshirish. Xalqaro konferensiyalar, 1(2), 605-608-betlar.
8. Kayumova, N. M., & Murodxo'jaeva, Z. M. (2023, yanvar). Pedagoglarning ijodiy faoliyatini tashkil etishda kreativ yondashuvlar. Xalqaro konferensiyalar, 1(2), 601-604-betlar.
9. Kayumova, N. M., & Yakubova, Z. Z. (2021). Maktabgacha ta'lim – bilimli va madaniyatli shaxsni shakllantirish vositasi sifatida. "XXI asrda fan, madaniyat va IT konteksti" xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari, 92-95-betlar.
10. Kayumova, N. M. (2019). ESP sinflarida ingliz tilini o'qitish xususiyatlari. Zamonaviy ilmiy tadqiqotlar, 128-bet.
11. Kayumova, N. M., & Pirmuxamedova, M. E. (2019). Maktabgacha ta'lim muassasasi rahbari va uning funksional majburiyatlari. "Zamonaviy ta'lim muammolari: tajriba va innovatsiyalar" jurnali, 42-bet.